

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN OKUMAN

٥٧٦ هـ الهلالي ، سليم بن عيد

فولاني مختصر إيقاظ همم أولي الأبصار / اختصره

وخرج أحاديثه سليم الهلالي . - عمان : المكتبة

الاسلامية ؛ الرياض : مكتبة المعارف ، - [١٤٠ هـ ،

١٩٨٠ م] .

١٣٧ ص : ٢٠٤ سم

١ . الأدلة الشرعية أ . الفلاني ، صالح بن

محمد ، ت ١٢١٨ . إيقاظ همم أولي الأبصار

ب . العنوان ج . عنوان : إيقاظ همم أولي الأبصار

00 BAZIRAN 1997

SONRA GELEN OKUMAN

- قطف الثمر في رفع أسانيد المصنفات في الفنون والأثر

صالح بن محمد بن نوح العمري الفلاني المسوفي المغربي ثم

المدني (ت ١٢١٨ هـ) . - حيدر آباد الدكن : مطبعة مجلس دائرة

المعارف النظامية ، ١٣٢٨ هـ ، ٧٦ ص فولاني

26 EKIM 1998

26 EKIM 1996

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN OKUMAN

٢١٣.٠٩٦٦

٣١٦ ع عبدالظاهر ، حسن عيسى

فولاني الدعوة الإسلامية في غرب أفريقيا وقيام دولة

الفولاني في مطلع القرن الثاني عشر الهجري ، التاسع

عشر الميلادي / حسن عيسى عبدالظاهر . - الرياض :

جامعة الامام محمد بن سعود الاسلامية ، ١٤٠١ هـ

١٩٨١ م .

٣٦٢ ص : ٢٤٤ سم . (المجلس العلمي ؛ ١٦٤)

١ . الدعوة الاسلامية ٢ . الاسلام - افريقيا

٣ . التاريخ الاسلامي . أ . العنوان ب . السلسلة

SONRA GELEN OKUMAN

060483 FOLLANI

89-965779

Fullānī, Sāliḥ ibn Muḥammad, d. 1803.

(Iqāz himam ulī al-ʾabṣār lil-ʾiqtidāʾ bi-Sayyid al-Muhājirīn wa-al-anṣār wa-taḥdhīrihim ʾan al-ʾibtidāʾ al-shāʾiʾ fī al-qurʾā wa-al-ʾanṣār min taqlīd al-madhāhib maʾa al-ḥamīyah wa-al-ʾaṣabiyyah bayna fuqahāʾ al-ʾaṣār)

إيقاظ همم أولي الأبصار للاقتداء بسيد المهاجرين والأنصار وتحذيرهم عن الابتداع الشائع في القرى والأنصار من تقليد المذاهب مع الحمية والعمية

بين فقهاء الأمصار / تاليف صالح بن محمد بن نوح بن عيد الله بن عمر ، ينتهي فيه إلى عمر بن الخطاب الفلاني العمري . - انطانت [Saudi Arabia] : مكتبة المعارف ، [1977]

223 p. : ill. : 24 cm. -- (المكتبة الصافية ؛ 26)

Includes bibliographical references.

ISBN (Invalid) 977-269-70-2
Acquired only for LC.

01 ARALIK 1993

13 AGUSTOS 1992

FOLLANI

3233 HUNWICK, J.O. Salih al-Fullani (1752/3-1803): the career and teachings of a West African 'alim in Medina. In quest of an Islamic humanism: Arabic and Islamic studies in memory of Mohamed al-Nowaihi. Ed. A.H.Green. Cairo: American University in Cairo Press, 1984, pp.139-154

٨١٩ ص صالح الفلاني ، صالح بن محمد ، ت ١٢١٨ هـ

فولاني إيقاظ همم أولي الأبصار للاقتداء بسيد

المهاجرين والأنصار وتحذيرهم عن الابتداع . . . /

صالح بن محمد بن نوح بن عيد الله الفلاني . -

الطائف : مكتبة المعارف ، ١٣٩٧ هـ ، ١٩٧٧ م .

٢٢٣ ص : ٢٤ سم . - (المكتبة الكسالية ؛ ٢٦)

١ . الفقه الاسلامي - مذاهب ٢ . التقليد

(اصول فقه) ٣ . البدع في الاسلامي ٤ . العنوان

ب . السلسلة

SONRA GELEN OKUMAN

02 AGUSTOS 1992

3074 HUNWICK, J.O. Salih al-Fullani (1752/3-1803): the career and teachings of a West African 'alim in Medina. In quest of an Islamic humanism: Arabic and Islamic studies in memory of Mohamed al-Nowaihi. Ed. A.H.Green. Cairo: American University in Cairo Press, 1984, pp.139-154

Sâlih el-Fullânî (1752-3/1803):

Medine'deki Batı Afrikalı Bir Alimin Hayatı ve Öğretileri

(J.O.Hunwick, "Sâlih al-Fullânî (1752-3/1803): The Career and Teachings of A West African Âlim in Medina", *In Quest of An Islamic Humanism* (ed.A.H.Green), Kahire 1984, s.139-153.)

19.y.y.da yaşamış olan Hindistanlı alim Muhammed Eşref es-Siddîkî el-Azimâbâdî (v.1905) el-Fullânî'yi onikinci yüzyılın müceddidi olarak ez-Zebîdî ile birlikte zikreder. Bunun en önemli nedeni Fullânî'nin mezhepçilik karşıtı görüşleri ve hadise verdiği önemdir.

Fullânî'nin hayatı hakkında bilgi veren en önemli kaynak Kettânî'nin *Fihrisü'l-fehâris*'idir. 1166/1752-3 de şu anda ^{Gine} Guinea Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan Futa Jallon bölgesindeki ~~Kettani~~ ^{siinde} tarafından Nus? şeklinde yazılan bir kasabada doğdu. Hayatının ilk yıllarını memleketinde dayısı Osman'ın ve bir başka Ömerî alim Sâlih b. Muhammed Abdülkadir'in yanında tahsil görerek geçirdi. Oniki yaşlarında Güney Moritanya'da Muhammed (muhtar?) b. Bûna'nın yanında bir yıl hazırlıktan sonra dört yıl ya da daha fazla bir süre Mâsina'nın batısındaki Bakhounou'da ~~bir başka Ömerî alim~~ ^{Ömerî'nin} Muhammed b. Sinna el Fullânî es-Şhinkîfî (v.1186/1772-3) nin yanında tahsil gördü. İbn Sinnâ, Batı Sahrâ, Fas, Tuvât ve Timbaktu'yu dolaşmış *bilâd-ı Sudan'a* pek çok seyahatlerde bulunmuş, Mısırlı, Suriyeli ve Hicaz'lı alimlerle görüşmüştü. Gerek semâ gerekse icâzet yoluyla toplam olarak dokuzyüz yirmi alimle ilişki kurduğunu ifade etmektedir. Fullânî de hocası İbn Sinnâ'dan övgü ile bahseder.

Fullânî 1769 ya da 1770 yılında bu alimin yanından ayrıldıktan sonra bir yıl Timbaktu'da, bir yıl Tamgrût'da Nâsiriyye tarikatının zaviyesinde ve altı ay da Merakeş'de kaldı. Doğuya doğru giderek bir süre Tunis'te ve 1187/1173-4 yılına kadar Kahire'de bulundu. Dönemin Kahireli alimleri ile görüştü. Bunlar arasında Mâlikî hukukçu Ali es-Saîdî el-Adevî (v.1189/1785) ile onun öğrencisi ve aynı zamanda Mısır'daki Halvetiyye tarikatının lideri olan bir başka Adevî alim Ahmed ed-Derdir (v.1201/1786) sayılabilir. Bunlardan daha ünlüsü ise Murtazâ ez-Zebîdî (v.1205/791) dir. Fullânî 1281/1803 'de Medine'de vefat etmiştir.

علي رضا قره بلوط، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
إستانبول و أناتولي، الجزء الأول، [y.y.,t.y.] ، İSAM 141806

s. 604

16 HAZ 2006

MADDE İÇİNDEKİ YAZARIN
SONRA İZLENİMLERİ

604

Pollant
1859 - صالح بن محمد بن نوح بن عبد الله بن عمر
العمرى الفلاني السوداني المغربي المسوي الفقيه المالكي
الأصولي المحدث الحافظ المعروف بالفلاني المتوفى
1803/1218

(أنظر : ذيل كشف الظنون 28/1 ، 160 ، 242 ،
236/2 ، 421 ؛ كحالة معجم المؤلفين 12/5 ؛
الزركلي الأعلام 195/3)

من تصانيفه :

1- قطف الثمر في رفع أسانيد المصنفات في الفنون والأثر
تاريخ التأليف 1203 هـ ؛ أحمد ثالث مدينه رقم
2/338 ورقة 22-42 ، 1238 هـ جامعة إستانبول
رقم 3412 ورقة 28 ؛ نشر في حيدرآباد 1328 ؛

Fellani

* الموسوي (صالح بن محمد بن نوح) ت ١٢١٨هـ / ١٨٠٣م .

– قطف الثمر في رفع أسانيد المصنفات في الفنون والآثار :

○ تحقيق قطب أحسن محمود ، الهند ، الدكن ، حيدرآباد ، مجلس

دائرة المعارف النظامية، مطبعة المجلس، ١٣٢٨هـ / ١٩٠٥م، ٧٦ ص .

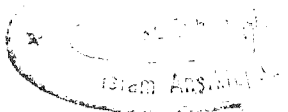
محمد عيسى صالحية، المعجم الشامل للتراث العربي المطبوع،
الجزء الخامس، القاهرة ١٩٩٥، ص . DIA Ktp. 40818 .

MADDE YAYIMLANDIĞI
SONRA GELEN DOKÜMAN

26 EYLÜL 1996

(~~Copyright~~)

Salih el-Fullani (139-154) *Binian Jarandi*
A. Süccel

IN QUEST OF AN ISLAMIC HUMANISM

Arabic and Islamic Studies

in memory of

Mohamed al-Nowaihi

Edited by A. H. Green

Türkiye Diyanet İşleri
8393
29
No.

The American University in Cairo Press

Sunan dā'ūd — Abū Dā'ūd, Sulaymān b. al-Ash'ath al-Sijistānī, *Sunan abī dā'ūd*, edited by Muḥammad Muhyī al-Dīn 'Abd al-Ḥamīd (4 vols.; Cairo, 2nd ed., 1950).

Sunan Mājāh — Ibn Mājāh, Muḥammad b. Yazīd al-Qazwīnī, *Kitāb sunan al-imām ibn mājah* (2 vols.; Cairo, 1st ed., 1895).

Ta'rikh — al-Ṭabarī, Abū Ja'far Muḥammad b. Jarīr, *Ta'rikh al-rusul wa al-mulūk* (15 vols.; Leiden, 1879–1901. Also see a more recent edition: 11 vols.; Cairo, 1960–77).

Tuhfat — al-Ṭijī, Muḥammad b. Ibrāhīm, *Tuhfat al-faqīr ilā shāhib al-sarīr*, in Rosenthal, *Historiography*, pp. 201–44.

Turuq — Ibn Qayyim al-Jawziyya, Muḥammad b. Abī Bakr, *al-Turuq al-ḥikmiyya fī al-siyāsa al-shar'iyya*, edited by 'Abd al-Ḥalīm al-'Askarī (Cairo, 1961).

al-Umm — al-Shāfi'ī, Muḥammad b. Idrīs, *al-Umm*, edited by Muḥammad al-Najjār (8 vols. in 4; Cairo, 1961).

Ṣāliḥ al-Fullānī (1752/3–1803):

The Career and Teachings of A West African 'Ālim in Medina*

J. O. Hunwick

In an extensive commentary on the *ḥadīth* "God sends to this community at the 'head' [*ra's*] of each century one who regenerates its religion for it," the nineteenth-century Indian scholar Muḥammad Ashraf al-Ṣiddīqī al-'Azīmābādī (d. 1905) includes a list of those considered to have been regenerators (*mujaddidūn*) who revived Islamic belief and practice at the end of each hundred years.¹ For the first nine centuries he is content with quoting the well-known *urjūza* of al-Suyūṭī on the subject;² for the following four centuries down to his own he states his own choices. For the tenth century he gives the title to Shams al-Dīn al-Ramlī (d. A.H. 1004/A.D. 1596), Shāfi'ī *mufīī* of Egypt;³ for the eleventh, the celebrated Kurdish Traditionist Ibrāhīm al-Kūrānī (d. A.D. 1101/A.D. 1696); while for the twelfth century he lists two regenerators: the great lexicographer, theologian and historian Murtaḍā al-Zabīdī (d. A.H. 1205/A.D. 1791) and along with him the little-known West African scholar Ṣāliḥ b. Muḥammad al-Fullānī al-'Umārī (d. A.H. 1218/A.D. 1803–4), a Traditionist who settled in Medina.

The choice of such a figure for inclusion in a list of regenerators, especially when coupled with the name of so versatile and outstanding a scholar as Murtaḍā al-Zabīdī, may seem surprising at first glance. It becomes less surprising when we consider the scholars whom our author nominated as regenerators for his own century, the thirteenth. It is noteworthy, that two of the three whom he names are celebrated as architects of the Indian Ahl-i Ḥadīth movement;⁴ one of these is the Nawwāb Ṣiddīq Ḥasan Khān al-Qinnawjī (d. A.H. 1307/A.D. 1890) and the other Sayyid Nadhīr Ḥusayn (d. A.H. 1320/A.D. 1902) whom Muḥammad Ashraf describes as 'our Shaykh,'⁵ thus revealing his own association with the Ahl-i Ḥadīth movement. It is no doubt because of Ṣāliḥ